בעניינים, לא בעננים

מאת: יעקב הרצברג
ינואר 19, 2020

כולם רוצים להרגיש מחוברים, לתפוס את מציאות חייהם בצורה נכונה ואמיתית, אבל לשם כך צריך לחיות בעניינים ולא בעננים…

רוח הדברים – רוחו של משיח

כל אדם רוצה להרגיש מחובר, לדעת שהוא תופס את מציאות חייו בצורה נכונה ואמיתית – שהוא חי! בשביל זה צריך למצוא את הרוח של הצדיק האמת, רוחו של משיח.

רוחו של הצדיק? מה זה? אכן, זה נשמע מופשט ורחוק מן הדעת אבל זה לא בהכרח כך. ישנו מושג שמשתמשים בו הרבה אפילו בענייני חולין, והוא המושג "רוח הדברים". המושג הזה מתאר הרגשה מסוימת, מעין תפישה מקיפה שיש בה הרבה יותר ממה שהעין רואה, משהו שמקורו במידת הבינה שעל ידה מבינים דבר מתוך דבר ומתקשרים פרטים רבים, גם כאלה שלכאורה לא תלויים זה בזה, וכך מבינים את מהות הדבר בכלליותו, מניין הרעיון בא ולאן הוא מוביל – היינו "רוח הדברים".

ואם בענייני חולין כן , כל שכן שבתורה הקדושה אנו צריכים להשתמש במידת הבינה כדי להבין את "רוח הדברים". לא זו בלבד שאנו צריכים לעשות זאת , אלא זו ממש כל העבודה שלנו בכמה רבדים כפי שיתבאר .

ידוע מה שנאמר על הכתוב "זאת התורה אשר שם" – "זכה נעשית לו סם חיים , לא זכה נעשית לו סם מיתה". וכן נאמר : "ישרים דרכי ה' ישרים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" – אנו יכולים ללמוד תורה יומם ולילה , אבל אם לא נלמד אותה באופן של חיפוש אמיתי של הכוונה העמוקה ו"רוחה" של התורה , כלומר מה באמת רצון הבורא , נוכל לטעות עד כדי שיבוש מוחלט .

ויש בזה מדרגות רבות . כאשר חוסר התייחסות לרוח הדברים של התורה הוא ממש בוטה , הוא עלול להוליד חלילה מה שמוגדר כ "נבל ברשות התורה". זהו מושג המוזכר ברמב"ן , שמתאר אדם שממלא את כל תאוות ליבו , והכל כביכול בלי לצאת ממסגרת התורה . כגון ניבול פה , כל אחד מבין שזה מגונה וכמובן שחז"ל גינו ואסרו זאת , אבל בתורה שבכתב זה לא מפורש , ואז נותר מקום לאותו "נבל" לטעון : איפה כתוב בתורה שזה אסור ? היינו נבל ברשות התורה .

אולי גם זה יעניין אתכם :

כלים ואורות

באמצע הדרך

ברסלב העידן החדש

להיות חסיד של רבי נחמן

להתקרב בלי להתנתק

כל אחד יכול להיות חסיד ברסלב

ללכת על בטוח

לדייק במה שרבי נחמן אמר

קחו את האמצע

להתחבר לצדיק ולגלות את עצמי

שמעי בת וראי והטי אוזנך

על זה מביא הרבי מסוכטשוב את המדרש: ר' יצחק פתח: שמעי בת וראי והטי אוזנך ושכחי עמך ובית אביך. (מד"ר פ, ל"ט) ופרט שלושה דברים: שמיעה, ראיה, הטיית אוזן. ומבאר שם, שצריכים את השמיעה – ללמוד כפשוטו את דברי התורה. ראיה – שיתבונן ויבין שאין דרך אחרת מלבד דרך התורה. והטיית אוזן – שזה עוד יותר מראיה, שמתאמץ להשכיל ולירד לסוף כוונת המצווה. וכלשון הרמב"ם ז"ל בתשובותיו להיות רודף אחר כוונת התורה – לא רק שטחיות הדברים, אלא להשכיל על עיקר הכוונה אף שאינה מפורשת.

כל שלוש הבחינות הללו דרושות לכל אדם הבא להיטהר. בראש ובראשונה, צריך להיות בבחינת שמיעה – לקבל את מה שציווה הקב"ה להתנהג על פי דרכי התורה בלי התחכמות, ואחר כך יזכה לבחינת ראיה – שבעצמו יראה ויבין כמה זה נכון ונחוץ, ואז ממילא ירד עוד יותר לעומקם של דברים ויחפש את רוח הדברים, היינו כוונת התורה, וזה נקרא שמטה אוזן לשמוע כוונת הדברים – גם מה שלא נשמע משטחיות המאמר, וכעניין שכתב הרמב"ן (ריש פרשת קדושים) שיכול להיות נבל ברשות התורה. (שם משמואל פרשת לך לך שנת תרע"ב – עם קצת תוספות לשון).

שלוש בחינות נדרשות לאדם הבא להיטהר: שמיעה – לקבל את ציווי הבורא ולנהוג על פיו, ראייה – לראות ולהבין כדי להגיע לרבדים עמוקים יותר של הדברים, כוונת הדברים – רוח הדברים, להשכיל ולהגיע לעיקר הכוונה גם אינה מפורשת...

תהיה בעניינים, לא בעננים

עניין זה של הטיית האוזן לשמיעה העמוקה של רוח הדברים נחוצה לכל אדם, אבל לבעל תשובה היא גם נחוצה יותר וגם מורכבת יותר. היא נחוצה יותר משום שהוא בא מעולם של ערכים ומושגים שתוכנם האמיתי שונה ממה שהורגל, לכן כאשר נפגש בערכים ובמושגים שאת שמם הוא מכיר, אבל תכנם לא תמיד זהה, הוא חושב שהוא כבר מכיר ויודע מושג או ערך זה והוא עלול להגיע למסקנות שאינן מדויקות. לכן, מלבד עצם הלימוד, עוד נחוץ לו להטות אוזנו היטב ולהתבונן בדקויות ובעניינים שונים, כגון יחסם של תלמידי חכמים ויראים לאותו מושג או ערך, ועד כמה זה חמור או ההיפך – קל. ממילא מובן, שזה גם יותר מורכב לבעל תשובה להרגיש את רוח הדברים, מכיוון שהעולם שהוא פוגש בו עכשיו שונה במהותו מהעולם שהוא בא ממנו, לכן גם היכולת להרגיש

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

השלמות של החיים בכל המישורים

וזה ממש עומק עניין “רוח הדברים”, שבזה פתחנו את דברינו , כי רוח הדברים של התורה הקדושה כולה ובפרט התורה שמגלים הצדיקים האמיתיים באחרית הימים , שם היא עיקר הכוונה העמוקה של כל יסודות החיים , בהם צריכים למצוא את העצות והדרכים העמוקות הנפלאות והתמימות של הצדיקי אמת , ושם צריכים לשים את מיטב ההתבוננות והחיפוש ברצונות , כיסופים ותפילה . כי כמו שנאמר לעיל , גם ברבדים היותר חיצוניים צריכים להיות קשוב לרוח הדברים על מנת שלא להישאר מחוץ לתמונה ולשבש דברים פשוטים ויסודיים אפילו של יום יום , כל שכן גם אחרי שהאדם כבר “קורא את המפה” היטב וכבר זוכה להרגיש את רוח הדברים ביהדות בכללה , הוא צריך למצוא עוד יותר בדקות ועמקות את רוח הקודש השלמה של הצדיק השלם , כלומר כוונת הדברים , שעל ידי זה יזכה לדעת ולאמונה שלמה , ולכוון לאמיתתה של תורה .

ובעצם החיפוש אחר אמיתת העצות של התורה הקדושה , בזה יתקן ויכוונן גם את הרבדים הפשוטים של דרך ארץ והנהגה פשוטה ויוכל לחיות חיים מלאים , ולזכות שתהיה דעתו מעורבת עם הבריות ולקרבן לתורה .

כי באמת זה תלוי בזה וזה תלוי בזה , וכמו שאמרו חז”ל – “אם אין קמח אין תורה , אם אין תורה אין קמח .” אם אדם לא יהיה קשוב לרוח הדברים ברובד הפשוט ביותר של החיים , על זה מרמז הקמח , כלומר ענייני חולין ודרך ארץ , הוא לא יוכל לרדת לעמקה של רוח הדברים שיש בתורה . אבל גם אם לא ישתדל בתורה להבינה ולהרגיש כוונתה הפנימית , הוא לא יוכל באמת להרגיש את רוח הדברים הנכונה אף בעניינים של יום יום , לכן הכל הוא מהלך אחד שלם של הקשבה ורצון אל האמת השייכת בכל הרבדים ובכל המישורים , וזה מה שנדרש מאיתנו – לחפש באמת כי אז בוודאי נמצא !